

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Verschijnt maandelijks, behalve in augustus.
Samengesteld door de Stichting voor Econo-
misch Onderzoek der Universiteit van Am-
sterdam*

De hierna volgende drie artikelen betreffende onderwijs en opleiding werden op verzoek van de redactie van het M.A.B. verplaatst van het juli- naar het septembernummer.

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

II. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE ALS WETENSCHAP

Universitaire opleiding voor leiding en organisatie van bedrijven

Een onder deze titel door de Commissie Opvoering Produktiviteit van de S.-E.R. uitgegeven rapport werd onlangs aangeboden aan de Staatssecretaris van Economische Zaken; het rapport is samengesteld door een groep hoogleraren, welke in de Verenigde Staten een onderzoek heeft gedaan naar het onderwijs in de aldaar bestaande „business schools” van de Amerikaanse universiteiten en behandelt o.a. de inhoud van de Amerikaanse opleiding voor bedrijfsleiding, de methoden van onderwijs alsmede de verhouding tussen onderzoek en onderwijs op het gebied der „managerial sciences”.

De voorzitter van de S.-E.R.-commissie wees op de terughoudendheid van de studiegroep die in haar conclusies niet verder wilde gaan dan het aanbevelen van een onderzoek naar de vraag of in ons hoger onderwijs plaats is voor een dergelijke opleiding en op welke wijze dit eventueel dient te geschieden; daarbij acht hij volledige en vroegtijdige inschakeling van het bedrijfsleven geboden

Prof. Dr. J. L. Mey, voorzitter van de studiegroep, wees o.a. op het in de Verenigde Staten bestaande onbehagen over de resultaten van de „business schools”. Met betrekking tot Nederland acht hij aansluiting bij de bestaande onderwijsinstituten gewenst; zowel van de zijde van het bedrijfsleven als van die van het hoger onderwijs dient meer aandacht te worden geschonken aan de opleiding voor bedrijfsleiding en -organisatie.

Ba II - 4 : VII - 7
E 031 : E 641.212.44

Maatschappij-Belangen, januari 1963

Education for management

Cockcroft, Sir John — Het artikel heeft betrekking op een tijdens het achtste Elbourne Memorial Lecture gehouden voordracht en geeft een overzicht van de huidige op het bedrijfsbeleid gerichte onderwijsinstellingen en methoden in het Verenigd Koninkrijk alsmede enige vergelijkende opmerkingen ten aanzien van de Verenigde Staten.

In de desbetreffende post-universitaire of dienovereenkomstige opleiding dient een vier-tal hoofdgroepen te worden toegespitst op het praktische bedrijfsbeleid, t.w. 1. functionele organisatie van en menselijke betrekkingen in de onderneming; 2. macro- en micro-economie, waaronder in het bijzonder „operational research” en de toepassing van computers; 3. „marketing” en 4. maatschappelijke aspecten waaronder juridische, institutionele, politieke en historische. De auteur voegt daaraan een gewenste vijfde groep toe, welke betrekking heeft op technologische vernieuwingen, het stimuleren ervan en de toepassing in het productieproces.

Tenslotte wijst hij o.m. op twee belangrijke aspecten van deze nieuwe vorm van onderwijs, nl. enerzijds de gunstige uitwerking van de botsing der meningen op de deelnemende praktisch werkzame bedrijfsleiders, anderzijds het grote tekort aan bevoegde leerkrachten; dienaangaande worden als eisen genoemd: universitaire opleiding, ervaring in bedrijfsleiding of overheidsbeleid e.d. en enige ervaring in deze tak van onderwijs.

Ba II - 4 : VII - 7
E 031 : E 641.212.44

The Manager, januari 1963

Residential training colleges - are they worth the cost?

Hyman, S. — Naar schatting zestig Britse ondernemingen, waaronder alle grote private en enkele genationaliseerde, hebben in de loop der jaren een eigen instituut voor de verdere scholing en vorming van huidige en toekomstige bedrijfsleiders opgericht. De motive-

ring hiervoor had o.a. betrekking op het bevorderen van de saamhorigheid en het werken in ploegverband, het verbeteren van het inzicht in de structuur van de onderneming, de zorg voor toekomstig kader of de elders ontbrekende scholing voor de zeer gespecialiseerde activiteiten in het eigen bedrijf.

Mede aan de hand van enige voorbeelden stelt de schrijver dat de wijze waarop in de reële of vermeende behoeften getracht wordt te voorzien, averechtse gevolgen kan hebben en in vele gevallen doelmatiger en tegen lagere kosten door de bestaande onderwijsinstellingen kan geschieden. Het bevorderen van onderling begrip kan veel goedkoper door een gezamenlijke vakantie worden bereikt.

Het artikel besluit met de suggestie dat door samenwerking der belanghebbenden en bundeling van hun kennis en ervaring een groot deel der verspilling en duplicering zou kunnen worden vermeden.

Ba II - 4 : VII - 7

E 031 : E 641.212.461

The Manager, januari 1963

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

Vor- und Nachteile des Einsatzes statistischer Methoden für Aufwandprognosen im Groszmaschinenbau

Moos, Dipl. Ing. E. von — In de bedrijfstak van de machinebouw gaat men voor de prijsstelling en met name voor de begroting van de arbeidskosten veelal uit van een fictief aantal arbeidsuren. De hierbij voorkomende praktische moeilijkheden hebben geleid tot een andere, statistische methode van raming van de kosten, waarbij gebruik gemaakt wordt van de regressie-analyse. De schrijver noemt enkele recente publikaties en gaat aan de hand hiervan nader in op de mogelijkheden welke deze methode biedt alsook op de moeilijkheden bij de toepassing ervan.

Hij besluit het artikel met de opmerking dat een dergelijke statistische wijze van benadering kan dienen om een bepaalde, niet direct waarneembare ontwikkeling en samenhang vast te stellen, doch geen vervanging biedt van het menselijk inzicht.

Ba III - 2 : IV - 2b

E 76 : E 136.362

Industrielle Organisation, 1963 no. 3

Ein Verfahren zur Bestimmung der Preisuntergrenze bei Alternativproduktion

Steinmann, H. — Bij volledige bezetting van een produktie-apparaat dat op korte termijn niet voor uitbreiding vatbaar is en waarmede meerdere produkten kunnen worden vervaardigd, rijst de vraag bij welke minimumprijs een produkt in het assortiment gehandhaafd kan worden. Ter beantwoording van deze vraag gaat de schrijver ervan uit dat de dekkingsbijdrage van een produkt, waaronder wordt verstaan het verschil tussen prijs en variabele kosten, tenminste gelijk moet zijn aan de dekkingsbijdragen van andere produkten welke met het produktie-apparaat kunnen worden vervaardigd. Voor het bepalen van de kritische dekkingsbijdrage maakt hij gebruik van lineaire programmering en hij hanteert daarbij de Simplex-methode. De minimumprijs van een produkt wordt vervolgens berekend door de kritische dekkingsbijdrage te vermeerderen met de variabele kosten van het produkt.

Ba III - 2 : IV - 9

E 76 : E 135.32

Industrielle Organisation, 1963 nr. 3

Monitoring Capital Investments

Grant, L. C. — De toepassing van elektronische machines voor het nemen van investeringsbeslissingen beperkt zich nog in hoofdzaak tot het initiële investeringsprogramma. In dit artikel wordt een verdergaande toepassing uitgewerkt, nl. een periodieke analyse van de factoren welke het rendement van de verrichte investeringen gedurende de looptijd kunnen beïnvloeden. De schrijver adstrueert het belang hiervan door de ongunstige gevolgen van (on nauwkeurige) initiële schattingen aan te geven. Hij werkt vervolgens, eveneens aan de hand van een voorbeeld, een „dynamische” conceptie uit waarbij rekening wordt gehouden met o.a. wijzigingen in de afschrijvingsperiode, in de belastingtarieven, in de restwaarde en in de opbrengst van de produktie.

De frequentie van periodieke investeringsoverzichten hangt af van de aard van het bedrijf, voor financiële instellingen dient zij aanmerkelijk korter te zijn - wekelijks of maandelijks - dan bij industriële ondernemingen. In alle gevallen is een dergelijk waarschuwingssysteem geboden opdat tijdig corrigerende maatregelen kunnen worden genomen.

Ba III - 3 : V - 7

E 751 : E 241.4

Financial Executive, april 1963

Let's not eat the goose that laid the golden egg

In dit redactionele artikel, opgenomen in een door de uitgever McGraw-Hill verzorgde

serie berichten aan het Amerikaanse bedrijfsleven, wordt gewaarschuwd tegen een onjuiste interpretatie van het begrip „cash-flow”. Het gevaar bestaat nl. dat dit kengetal voor de verkregen middelen - berekend door sommatie van winsten na belastingen, al dan niet verminderd met betaald dividend, en afschrijvingen - door de vakbeweging wordt gehanteerd als maatstaf voor het bedrijfsresultaat en als zodanig het uitgangspunt zou vormen bij onderhandelingen over loonsverhoging en werktijdverkorting. Deze opvatting miskent het kostenkarakter van de afschrijvingen en zou er toe kunnen leiden dat de voor vervanging en modernisering van het produktie-apparaat bestemde middelen consumptief worden besteed.

Ba III - 3 : VII - 4
E 771 : E 225.5

Factory, maart 1963

De Jaarrekening der Naamloze Vennootschap en de Verantwoording van het Bestuur

Sanders, Prof. Mr. P. — Naar aanleiding van het rapport „Open ondernemerschap” geeft de schrijver een beschouwing over de mate waarin de jaarrekening meer gegevens moet verschaffen, de wijze waarop dit dient te worden geregeld en de controle op de naleving der nieuwe voorschriften. Het rapport gaat z.i. in sommige opzichten niet ver genoeg: geheime en stille reserves dienen te worden veroordeeld terwijl de vermelding van omzetcijfers geboden is. Bepaald onjuist acht de schrijver het uitgangspunt van de rapporteurs dat de publieke opinie geen recht op voorlichting zou hebben. De leiders van de grote ondernemingen zijn zich terdege bewust van hun verantwoordelijkheid voor het algemeen welzijn en hebben een plicht tot publieke verantwoording; ontkenning van deze plicht doet slechts een ongecontroleerd bestuur overblijven. Ten aanzien van de wijze van regulering en de sanctionering ziet de schrijver een taak voor de - in het rapport overbodig en ongewenst geachte - vennootschapskamer, dan wel één centrale rechterlijke instantie. De door de Teldersstichting aangegeven weg van de accountantscontrole acht prof. Sanders niet begaanbaar. Niet alleen geeft de huidige summiere wetgeving weinig houvast, ook goed geredigeerde voorschriften waarborgen geen uniforme interpretatie. De „strengere” accountant ziet zich geplaatst zowel tegenover zijn cliënt als tegenover zijn collegae met ruimere opvattingen.

Ba III - 3 : VI - 3
E 771 : E 022.3

De Naamloze Vennootschap, februari/maart 1963

IV. LEER VAN DE KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Enkele gedachten over het doel en de doelmatigheid der winstbepaling

Bouma, Drs. J. L. — Enige door de schrijver gereleveerde beschouwingen over de winst, o.a. van de hand van Th. Limperg, A. Th. de Lange, J. L. Mey en F. L. van Muiswinkel, lopen alle uit in de bepaling van het uitkeerbare winstsaldo, hoewel bij enkelen nadrukkelijk aan het begrip winst het karakter van uitkeerbaarheid wordt ontzegd. Daarnaast wordt door verschillende auteurs gewezen op de betekenis van de winstbepaling als een der maatstaven voor het gevoerde beleid. Dit laatste geldt eveneens voor de Amerikaanse opvatting van Edwards en Bell, die daartoe een tweetal winstbegrippen ontwikkelen, t.w. de realiseerbare winst welke betekenis heeft voor het oordeel over het beleid op korte termijn, en de transactiewinst welke een indicatie geeft over de rentabiliteit, dus over het beleid op langere termijn.

Het belang van het kennen der uitkeerbare en verteerbare winsten neemt af naarmate men de bedrijfshuishouding meer als een zelfstandige eenheid gaat zien, los van het „afhankelijk inkomen” voor de eigenaren. De schrijver wijst voorts o.a. op de onzekerheid omtrent de economische gebruiksduur van duurzame produktiemiddelen, waardoor de winstbepaling steeds meer aan objectiviteit inboet. Zijn conclusie luidt dat voor beide genoemde doeleinden aan de winstbepaling slechts een ondergeschikte plaats toekomt.

Ba IV - 2
E 253.0

Maandblad voor Bedrijfsadministratie en -organisatie, maart 1963

„Open ondernemerschap” en winst

Pruijt, Dr. B. — Het rapport van de Teldersstichting heeft als leidende gedachte de opvatting dat de onderneming een ruime mate van openheid moet vertonen, met name ten aanzien van de grootte en de verdeling van de behaalde winst. Een daarop gebaseerd meer aanvaardbaar fiscaal regiem zou kunnen leiden tot een betere bestemming van de winst, een verbetering in de functionering van de kapitaalmarkt en een herstel van gezondere financiële verhoudingen binnen de ondernemingen.

De schrijver acht dit programma in verschillende opzichten te ambitieus. Hij bestrijdt onder andere de stelling dat het wegnemen van de kunstmatige prikkel van de financiering uit de winst, gelegen in de dubbele belasting op de uitgedeelde winsten, zou leiden tot

matiging van het reserveringsbeleid, omdat dit beleid door andere krachtiger prikkels in stand wordt gehouden. Ook zou z.i. de beëindiging van de bevoordeling van het leenkapitaal boven het eigen kapitaal slechts geringe invloed hebben op de mate van financiering met leenkapitaal. De voordelen van de interne financiering houden veeleer verband met het ontbreken van rente- en aflossingsverplichtingen dan met een theoretisch hoog kostenniveau van financiering door nieuw te plaatsen aandelen. De schrijver stemt tenslotte in met de voorstellen van de Teldersstichting, welke tot gevolg zouden hebben dat de winstverdeling op een economisch meer rationele wijze zou plaatsvinden.

Ba IV - 2e : VI - 3

De Naamlooze Vennootschap, februari/maart 1963

E 253.2 : E 022.3

Problems of Depreciation and Financing Replacement of Assets

Cowan, Prof. T. K. — Hoewel er bepaalde betrekkingen kunnen zijn tussen de methoden van afschrijving en de financiering van de vervanging van duurzame produktiemiddelen, is nochtans sprake van twee afzonderlijke problemen. In zijn beschouwing over het eerstgenoemde probleem vergelijkt de schrijver de methode van de historische kostprijs met die van de vervangingswaarde. Het is z.i. dringend noodzakelijk de wijze van afschrijving te bevrijden van beperkende fiscale voorschriften. Op wetenschappelijke grondslagen - tezamen door accountants en ingenieurs - berekende afschrijvingen, toegespitst op de feitelijke verhoudingen voor elk geval afzonderlijk, dienen fiscaal aftrekbaar te zijn. De schrijver stelt dienaangaande de nieuwe fiscale voorschriften in de Verenigde Staten van Amerika aan Nieuw Zeeland ten voorbeeld.

De feitelijke vervanging is een vraagstuk van financiering, waarbij o.a. de geldontwaarding aandacht verdient. De schrijver heeft de indruk dat met name bij de vorming van vernieuwingsfondsen in de openbare bedrijven onvoldoende rekening wordt gehouden met deze factor, tengevolge waarvan misleidende overzichten van bedrijfsresultaten verschijnen, te lage tarieven worden berekend en het publieke vermogen wordt aangetast.

Ba IV - 6 : V - 1

The Accountants' Journal, februari 1963

E 136.341.3 : E 320

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Finanzplanung im Unternehmen

Albach, Prof. Dr. H. — De traditionele methoden van financieringsprojectie worden gekenmerkt door de korte planperiode en door het aanvaarden van een bepaald produktieplan als datum voor de financiering. De proefondervindelijke oplossing van het probleem van de interdependentie van alle bedrijfsactiviteiten garandeert geen optimale financiering. De toepassing van vuistregels ter bereiking van een financiële stabiliteit op lange termijn is slechts in bepaalde omstandigheden geoorloofd.

De schrijver ontwikkelt een moderne wijze van projectie met behulp van mathematische programmering, waardoor het mogelijk zou zijn een optimale oplossing te verkrijgen voor het interdependentieprobleem en volledig rekening zou kunnen worden gehouden met gegevens betreffende de toekomstige ontwikkeling op langere termijn.

Teneinde een keuze te kunnen maken tussen de traditionele en de mathematische methode dient men kennis te hebben van de in beide gevallen te aanvaarden premissen en van de ter zake gewenste nauwkeurigheid.

Ba V - 2

Management International, 1962, nr. 6

E 321

Niet-royeerbare certificaten en nationaal of gemeenschappelijk bezit maatschappijen

Brevet, Mr. F. J. — De niet-royeerbare certificaten en de gemeenschappelijk bezit maatschappijen worden als Bijzondere Rechtsfiguren behandeld in hoofdstuk III van de afdeling vennootschapsrecht van het rapport „Open ondernemerschap”. De schrijver stemt in met de conclusie dat de certificaten een doeltreffende afweer vormen tegen het gevaar van inbraak, bv. door buitenlandse concurrenten, en sluit zich aan bij de weerlegging van de met name door Sanders, Van der Grinten en de W. Beckmansstichting geuite critiek. Van verkrachting van de vennootschappelijke orde is geen sprake omdat het stemrecht niet verloren gaat, doch door de certificaathouder wordt overgedragen aan een administratiekantoor. Het certificaat is een stuk „sui generis”, zoals ook de obligatie en het winstbewijs. De schrijver meent tenslotte dat de genoemde certificaten eerder nog een vermeerdering dan een vermindering van de zeggenschap van de kapitaalverschaffers ten gevolge hebben.

Ba V - 3b : VI - 3

De Naamlooze Vennootschap, februari/maart 1963

E 325.23 : E 022.3

Une forme moderne de crédit pour le financement des investissements en matériel des petites et moyennes entreprises

Mérea, B. — Ook in Frankrijk hebben zich sinds enige jaren nieuwe vormen van industrie-financiering ontwikkeld. De voornaamste is wel die waarbij het aan te schaffen produktiemiddel tevens onderpand is voor het benodigde krediet, hetwelk gemiddeld 75 % van de aanschaffingsprijs bedraagt. Evenals bij elders voorkomende nieuwe credietvormen - bv. „leasing” - zijn de vereiste formaliteiten gering. Het aflossingsschema kan worden aangepast aan de mogelijkheden van de geldnemer, die bovendien de mogelijkheid behoudt elders meer krediet te verkrijgen, doordat alleen het aangeschafte bedrijfsmiddel tot zekerheid strekt. De kosten zijn minder hoog dan veelal wordt gemeend, liggen lager dan in vele andere landen en variëren van 4 tot 6 % van het totale krediet bij een looptijd van 12 maanden. Recente statistische gegevens wijzen uit, dat de verhouding rollend materieel (vóór de oorlog het enige financieringsobject): andere bedrijfsmiddelen ongeveer 1 : 1 is. Verder blijken in hoofdzaak de kleine en middelgrote bedrijven van deze credietvorm gebruik te maken; 67 % van de credietnemers had een omzet van 1 miljoen F. of lager, terwijl de helft ervan - 34 % van het totaal - slechts 100.000 F. of minder omzet had.

Ba V - 5d
E 325.312.3

Revue Française de Comptabilité, april 1963

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Die Bestimmung der optimalen Losgröße in einem Fabrikationsbetrieb mit festgelegtem Produktionsprogramm

Minder, Dipl. Ing. F. — De schrijver behandelt het vraagstuk van de seriegrootte van een halfprodukt dat in dezelfde onderneming wordt verwerkt. Algemeen geldt dat de seriegrootte optimaal is indien de som van produktie- en opslagkosten gedeeld door het aantal stuks, minimaal is. Veelal kan worden aangenomen dat de variabele produktiekosten recht evenredig zijn met de omvang van de serie. In die gevallen is bij een geleidelijk afnemende voorraad de serie optimaal indien de kosten van de opslag gelijk zijn aan de vaste produktiekosten. Bij onregelmatige afneming van de geproduceerde voorraad halfprodukt kan, indien de afneming in opvolgende perioden bekend is, de optimale seriegrootte op verschillende manieren worden berekend, eventueel met inschakeling van een elektronische rekenmachine. Ook in dit geval van een onregelmatige voorraadafneming is de seriegrootte waarbij de opslagkosten en de vaste produktiekosten gelijk zijn, een redelijke benadering van de optimale grootte. Alvorens de formule toe te passen dient te worden nagegaan of aan de voorwaarden waarvoor zij geldt is voldaan. Voorts dient het vraagstuk te worden behandeld in het kader van de minimalisering van de totale kosten van de onderneming.

Ba VI - 2 : IV - 2c
E 643.21 : 136.323

Industrielle Organisation, 1963 nr. 3

Open ondernemerschap

Het februari/maartnummer van De Naamlooze Vennootschap is geheel gewijd aan het rapport over „Open ondernemerschap”, uitgegeven door de Prof. Mr. B. M. Teldersstichting. Naast de in dit repertoriumnummer afzonderlijk weergegeven beschouwingen bevat het N.V.-nummer artikelen van prof. Dr. J. L. Mey over arbeidscommissarissen, Dr. I. A. C. van Haren over wezen en doel van de moderne onderneming, prof. Mr. W. C. L. van der Grinten over de organisatie van de N.V., Dr. L. Lancée over de ondernemer en de fiscus en van Mr. W. Westbroek over het enquête-recht.

Ba VI - 3
E 022.3

De Naamlooze Vennootschap, februari/maart 1963

Hervorming van de onderneming; Onderneming en werknemers; Onderneming en overheid

Roemers, Drs. D.; Hofstra, H. J.; Hessel, Dr. W. — De eerstgenoemde schrijver vat zijn beschouwing in het T.V.V.S.-nummer over het rapport „Open ondernemerschap” samen in een drietal punten. Indien men uitgaat van handhaving van de ondernemingswijze produktie, lijken hem geboden: 1. verbetering van de publieke verslaggeving en controle door een vennootschapskamer; 2. verbreding van de kring waaruit commissarissen worden benoemd; 3. uitbreiding van de rechten van de ondernemingsraad.

De hierna volgende twee artikelen werden opgenomen in De Naamlooze Vennootschap. Naar het oordeel van Hofstra ligt de grondfout van het rapport, welke met name in het hoofdstuk „Onderneming en werknemers” tot uiting komt, in een quasi-realisme, dat geen oog heeft voor wat zich onder de uiterlijke verschijning der actuele verhoudingen aan het ontwikkelen is. Van een werkelijk „open ondernemerschap” mag worden verwacht dat het op positieve wijze tracht mee te denken over bv. vormen van reële medezeggenschap,

de werkwijze van een werknemerscommissariaat en van een vennootschapskamer, in plaats van elke principiële verandering af te wijzen.

Dr. Hessel wijst o.a. op twee leemten in het hoofdstuk „Onderneming en overheid”, t.w. voorstellen om de effectiviteit van het mededingingsbeleid te vergroten alsmede aanwijzingen dat men een open oog heeft voor mogelijke economische machtsposities. Ter oplossing van deze problemen stelt hij voor dat de vergaderingen van de raad van commissarissen worden bijgewoond door een waarnemer namens de overheid, omdat een commissariaat „algemeen belang” het beoogde evenwicht niet tot stand zou brengen.

Ba VI - 3 : VII - 4 *Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, maart 1963; De Naamlooze Vennootschap, februari/maart '63*
E 022.3 : E 225.5

Functionele bijgedachten

Bussell, P. H. M. van — De meer nuancerende bijgedachten in de bedrijfsorganisatie zijn niet van minder belang dan de rechtlijnige functionele conceptie. Uitgaande van deze conceptie werkt de schrijver enkele elementen in de organisatie uit, t.w. de deskundigheid, het enkelvoudige en samengestelde bestuur, het constituerende element in de leiding en de adviserende activiteit.

Leiding geven betekent despecialiseren; nochtans is in ondernemingen van enige omvang en complicatie ook in de topleiding een functionele differentiatie geboden. Enkelvoudige leiding in de zin van beheersing van alle functies door één persoon, is onbestaanbaar, zij het dat het samengestelde bestuur tenslotte veelal uitmondt in een enkelvoudig besluit door haar voorzitter. Het behoort tot zijn taak de verschillende opvattingen onder één noemer te brengen.

In een volgende beschouwing wijst de schrijver op de uitvoerende taak van de administrateur in tegenstelling tot de bestuurlijke taak van de econoom, welke benaming hij preferiert boven die van „controller”. Hij besluit zijn artikel met een pleidooi voor een beroepsorganisatie van bedrijfseconomische functionarissen.

Ba VI - 13 *Maandblad voor Bedrijfsadministratie en -organisatie, maart 1963*
E 641.20

The Changing Role of the Corporate Financial Executive

Vance, J. O. — De interne organisatie van de voortdurend in omvang toenemende Amerikaanse ondernemingen komt steeds meer overeen met die, welke typerend is voor de houdstermaatschappij. Mede door de daaruit voortspruitende behoefte aan steun bij de financiële beleidsbeslissingen dient de functie van de ter zake deskundigen te worden herzien. De auteur behandelt achtereenvolgens de vier voornaamste taken, t.w. 1. bewaking van de kosten en de winst per bedrijfsactiviteit, waarbij met name wordt gewezen op de kosten voor de afzetpolitiek en de distributiekkanalen, welke bijna 50 % van de totale kosten vormen; 2. centralisering en selectie van de voor het ondernemingsbeleid vereiste bedrijfsrapporten; 3. het optreden als „coördinator” van de investeringsprojecten, vooral in verband met de concurrentiepositie van de onderneming op de vermogensmarkt; 4. het opstellen van een procedure om met behulp van elektronische machines de besluitvorming na te bootsen, alsmede de gevolgen van de financiële beslissingen op de totale ondernemingswinst.

Gezien deze taken van de financiële deskundige werpt de schrijver tenslotte de vraag op of niet deze staffunctionaris te gelegener tijd eerder dan een lijnfunctionaris in aanmerking dient te komen voor een functie in de topleiding.

Ba VI - 16 *Financial Executive, maart 1963*
E 642.454

Aufgaben und Aufbau der Fabrikationskontrolle

Neuper, Dr. K. — De auteur beschrijft de taak, plaats en organisatie van het technische controle-apparaat in de industriële onderneming. De taak van de keuringsdienst in de fabriek is niet beperkt tot het toetsen van materialen en produkten aan de gestelde eisen doch dient tevens te omvatten het bepalen van de oorzaken welke tot afkeuring van produkten leidden alsmede het in samenwerking met de desbetreffende afdeling speuren naar verbeteringen in de produktie. Wat de plaats in de organisatie betreft moet de keuringsdienst onafhankelijk zijn van de werkplaatsleiding en rechtstreeks verantwoording schuldig zijn aan de fabrieksdirecteur. Een vereiste is dat het controle-apparaat straf wordt geleid opdat de controleurs zich aan de voorgeschreven toleranties houden en niet uit medegevoel voor de fabrieksarbeiders de keuringseisen naar eigen inzicht lager stellen. Bij de selectie van controleurs moet behalve op vakkennis ook op psychische hoedanigheden worden gelet terwijl aan de scholing en verdere vorming van controleurs een degelijke en voortdurende zorg dient te worden besteed.

Ba VI - 19 *Industrielle Organisation, 1963 nr. 3*
E 642.323.1,2

Zentraliserter Einkauf im Industrieunternehmen

Eschenmoser, F. — Als gevolg van de verbreding van de inkoopmarkten en de snelle ontwikkeling van nieuwe grondstoffen en produkten dienen hogere eisen te worden gesteld aan de organisatie van de inkoop in de industriële onderneming, met name bij het grootbedrijf met meerdere vestigingen. Door een reorganisatie welke gericht is op de overgang van de traditionele gedecentraliseerde inkoop op een sterke centralisatie kunnen belangrijke besparingen worden verkregen, o.a. ten aanzien van de voorraadomvang, het totale inkoopbedrag en het aantal bestellingen; dit laatste kan tevens de personeelsbezetting van de inkoopafdeling verminderen.

Met betrekking tot de vorm van de reorganisatie van de inkoop en de mate van centralisatie merkt de schrijver op dat deze naar de aard van de onderneming kunnen verschillen. Hij beschrijft een concreet geval van centralisatie in een Zwitserse onderneming welke rayon en synthetische garens vervaardigt.

Ba VI - 22
E 642.351

Industrielle Organisation, 1963 nr. 3

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Oorzaken van het personeelsverloop

Janzing, Drs. G. B. M. — De ongunstige gevolgen van het door het tekort aan arbeidskrachten bevorderde personeelsverloop kunnen in drie groepen worden samengevat, t.w. 1. hogere kosten (o.a. werving, selectie en inwerken); 2. beïnvloeding van het bedrijfsklimaat (o.a. geringere bedrijfsbinding, geringer verantwoordelijkheidsbesef); 3. verlies van goodwill buiten de onderneming. Maatregelen tot beperking van het verloop vereisen kennis van de diverse oorzaken. Daartoe verdient een laatste gesprek met de werknemer de voorkeur boven het veelal gebruikelijke invullen van een vertreklijst. Het vastleggen op ponskaarten van alle personele gegevens biedt o.m. de mogelijkheid over een langere periode inzicht te krijgen in het verband tussen de vertrekoorzaken en personele gegevens, zoals vorm van beloning, diensttijd, arbeidsplaats, enz.

De schrijver onderscheidt naast het onvermijdbare verloop - medische redenen, huis-houdelijke omstandigheden, migratie - twee vormen van vermijdbaar verloop, nl. op initiatief van de werkgever, bv. ongeschiktheid of overcompleet, of van de werknemer, bv. ontevredenheid over de aard of het niveau van het werk dan wel over de beloning, moeilijkheden met anderen. Een desbetreffend onderzoek in Engeland wees uit dat de laatstgenoemde vorm bij mannen aanzienlijk hoger ligt dan bij vrouwen, nl. resp. 53 en 30 % tegen resp. 28 en 53 % voor het onvermijdbare verloop. Het artikel wordt besloten met de vermelding van een achttal preventieve maatregelen, welke tevens worden uitgezet tegen de relevante directe oorzaken van vermijdbaar verloop.

Ba VII - 1 *Gids voor personeelsbeleid, arbeidsvraagstukken, sociale verzekering, maart 1963*
E 641.213.5

Sociale rechtvaardigheid en vakbeweging; Drie vitale problemen: taken voor vakbeweging en ondernemer

Esvel d, Prof. Mr. N. E. H. van — Het eerste artikel betreft de probleemstelling, gevolgd door een uitweiding over enkele punten. „De vakbeweging heeft haar primaire doeleinden bereikt, terwijl voorts haar actieprogramma voor een belangrijk deel wordt overlapt door de sociaal-economische politiek der regering en de programma's der politieke partijen”. Als reactie op de verminderde belangstelling voor de vakbeweging, zou deze zich meer kunnen gaan richten op het sociale beleid binnen de onderneming, hetwelk echter primair een taak van de verantwoordelijke ondernemer dient te zijn. Nochtans blijven er fundamentele problemen bestaan, welke afdoening noodzakelijk is voor het voortbestaan van de westerse cultuur, t.w. de geestelijke volksgezondheid, een rechtvaardige inkomensverdeling en de sociale verhoudingen in de onderneming. De schrijver behandelt deze in het tweede artikel. Hij merkt o.a. op „dat het geestelijke aspect van het sociale vraagstuk aangepakt moet worden boven de tegenstelling uit, die kan voortspruiten uit de arbeidsverhouding.” Zowel de regering en de politieke partijen als de kerken en de geestelijke verenigingen dienen aan een oplossing mee te werken. Ook het aspect van de rechtvaardige inkomensverdeling is primair geen taak van de wederzijdse vakorganisaties; naast de loonpolitiek zijn de fiscale en monetaire politiek, alsmede de sociale verzekering primaire regeringstaken. Ten aanzien van de sociale verhoudingen in de onderneming kan de vakbeweging een corrigerende taak hebben. De omvang en strekking van eventuele verdere activiteiten moet afhankelijk zijn van de eigen activiteit van de ondernemer/werkgever.

Ba VII - 4
E 225.5

Economisch-Statistische Berichten, 13 en 20 maart 1963